

Bianjinba ki Yennu din nan durinya

1 Pinpiik ni dinn ki Yennu nan sanpaak nan tij. **2** Ki tij na din ki mək ninnauj koo bibikit. Li din tee bunbønne, ki nyun gbee li munn po, ɲaan ki Yennu seek din be nyun maɲ paak.

3 Ki Yennu yet a, “Ŋaant ki yentu-i be.” Ki yentu din be. **4** Ki Yennu dij la ki yentu na ɲan. Ki Yennu bəkkit yentu nan bunbønn. **5** Yennu din pur yentu na “Yonnu” ni, ki pur bunbønn na mun “Nyioək,” ki yonnu ni nan nyioək na din tee sinsinn daar.

6 Ki Yennu yet a, “Ŋaant yiar n dɔɔr nyun nba be sanpaapo na, nan nyun nba be tij ni na sunsuuk ni.” **7** Ki Yennu te ki yiar dɔɔr ki bəkkit nyun nba be yiar ləuj ni na, nan nyun nba be yiar paapo na. **8** Ki Yennu yiin yiar na “Sanpagbouj.” Yonnu nan nyioək din pukin daa ɲannlee.

9 Ki Yennu yet a, “Ŋaant nyun nba be sanpagbann ləuj ni na n taan kii be yennkɔɔ boor, ki bia ɲaan ki tinkooɲ n dɔɔr.” Ki li din teen nna.

10 Ki Yennu din yiin tinkooɲ na “Tingbouj,” ki yiin nyun nba taan be boor yennkɔɔ na “Məkir.” Ki Yennu la ki li ɲan. **11** Ki Yennu yet a, “Ŋaant ki tij na n pɔt nan mɔbooru kur, bonpiiat nba mək bin, nan tiinii nba pia ki loon lɔɔna kur, nan tiik lɔɔnbooru kur, ki lɔɔnn kur nan u tiik-i be tingbouj na paak.” Ki li din teen nna. **12** Ki tingbouj na din pɔt nan mɔbooru kur, nan tilɔɔnbooru kur, nan binbooru kur, nan tiik nba loon lɔɔna ki bin be leɲ kur, ki Yennu la ki li ɲan. **13** Ki nyioək bønn ki li yent, daa ɲanntaa.

14 Ki Yennu yet a, “Ŋaant yentu-i be yiar nba be sanpaapo na ni, ki bəkkit yonnu ni nan nyioək, kii tee nyina, kii want daa nan ɲmaarii nan bina nan marint saka. **15** Ŋaant

ki bii tee yentu ki tur sanpaak nan tij.” Ki li din teen nna. **16** Ki Yennu nan yentii bongberɲa ɲannlee, yentu nba yab, lii dia yonnu ni, ki yentu nba waar, lii mun-i dia nyiɔuk. Li yoo na ki u bia nan ɲmaabira. **17** Ki Yennu din teemm sanpaapo, a lii teen tiɲgbouɲ yentu, **18** kii dia yonnu ni nan nyiɔuk, ki bia bokit yentu nan bunbɔnn. Ki Yennu la ki li ɲan. **19** Ki nyiɔuk bɔnn ki li yent, daa ɲanna.

20 Ki Yennu yet a, “ɲaant nyun na n pɔt nan bonfoa nba sii mɔk manfoor, ki tiɲgbouɲ na n mun pɔt nan bon-yuyukit nba sii yuuk sanpaapo.” **21** Ki Yennu nan bonfogberɲa nba be nyun ni, nan linba kur mɔk manfoor ki lin nyun ni, bonfoor kur nan u booru, bon-yuyukit kur nan u booru. Ki Yennu la ki li ɲan. **22** Ki Yennu teen piisin bi paak, ɲaan yet a, “I mar man, ki pɔt gbeen nyun, ki ɲaan bon-yuyukit na n pɔt ki gbeen tiɲgbouɲ.” **23** Ki nyiɔuk bɔnn ki li yent, daa ɲaɲɲmu.

24 ɲanne ki Yennu yet a, “ɲaant ki tiɲgbouɲ n pɔt nan bonfoa nba sii lin, nan bonkobit nan bonbubokit, nan muuk ni bonkobit nan bi booru.” Ki li din teen nna. **25** Ki Yennu nan muuk ni bonkobit kur, bonkobit nan bi booru, nan bonbubokit kur nba bɔk tij paak nan bi booru. Ki Yennu la ki li ɲan.

26 ɲanne ki Yennu yet a, “ɲaant man ki ti nan nifosaarik ti ninnouɲ, ki u naant, ki ɲaan ki bii mɔk paɲ kii dia janii nba be nyun ni, nan bon-yuyukit nba yuuk sanpaapo, nan

bonkobit nba somm, nan bonbubokit nba book tiŋ na paak.”
27 Ki Yennu nan nuro u moŋ ninnouŋ ni. Yennu ninnouŋ nie
ki u nan niro, joo nan poo. 28 Ki Yennu teen piisin bi paak,
ŋaan yetib a, “I pot man, ki nobir, ki gbeen tiŋbouŋ na, ki
yentir. I mok janii nba be nyun ni na paŋ, nan bon-yuyukit
nba yuuk sanpaapo, nan bonfoa nba kur be tiŋ ni na paŋ.”
29 Ki Yennu yet a, “N turii bonbuburit kur nan li bin nba
be tiŋbouŋ na paak, nan tiinii kur nan bi loona, lii tee i jeet.
30 Ŋaan bonkobit kur nba be tiŋbouŋ na paak, nan
bon-yuyukit kur nba yuuk, nan bonbubokit kur nba book
tiŋbouŋ na paak, linba kur mok manfoor, n jii moot kur ki
lii tee bi jeet.” Ki li din teen nna. 31 Ki Yennu la linba kur
ki u nan na, ki li ŋan bonchiann. Ki li bonn ki yent, daa
ŋannloob niŋ-i na.

2 Li yoo na, ki sanpaak, nan tiŋ, nan linba kur be li ni
na naamii gbenn. 2 Daa ŋannlore daar ki soo Yennu gbenn
u naamii toona kura, ki ji din foi daa ŋannlore daar maŋ ni.
3 Ki Yennu teen piisin daa ŋannlore daar maŋ paak, ŋaan
nyinnir ki teenn dagaŋŋir, kimaan li daar na ki soo ki u gbenn
u namiia.

Ki jiin Edenn kpabik po

4 Bianjinba ki Yennu din nan durinya-e na. Waa din nan
durinya na, 5 tisiak daa din ki bee-e, ki bin siar mun daa din
ki pia, kimaan Yennu daa din ki te saak baa tiŋ na paak-i.
Ki nifosaarik bia din kaa ki saa ko tiŋ na, 6 ŋaan nyun din
tuu nyi tiŋ nie ki maant bona kur nba be tiŋ na paak.

7 Ki ti Yomdaano Yennu jii tant tiŋ ni ki nan nuro, ki
foont foon ki teen u manbona ni, ki nuro piin ki fo, ki tee
nifosaarik.

8 Ki ti Yomdaano Yennu gamm kpaab yondopo, ki bi yi leŋ Edenn. Leŋe ki u din jii nisaarik nba ki u nammɔ na ki teenɔ, ki u be li ni. 9 Tiŋ maŋ nie ki u din nan tibooru kur nba ŋan, ki bia din loon looŋŋana nba tee jeet. Kpaab maŋ sinsuuk nie ki manfoor tiik din be, nan tiik nba teen bannu ki gaan bonbiir nan bonŋann po na.

10 Kpenu din nyi Edenn ni ki maant kpaab na. Edenn tiŋ po kpenu maŋ din bokite ki tee kpenii ŋanna. 11 Ki sinsinn kpenu na tee Pisonn, li din puuk ki lintir doo nba ki bi yi Hafila nae, doo nba mɔk salima na. 12 Ki doo maŋ ni salima ŋan, doo maŋ ni bia din mɔk tulaarii nba nubir fanu, nan likirii tana. 13 Ki kpenu nba pukin ŋannlee na sann tee Giihonn. Li mun puuk lintir doo nba sann tee Kus nae. 14 Kpenu nba pukin ŋanntaa tee Tigiris. Li mun puuk ki jir Asiria yondopoe. Ki kpenu nba pukin ŋanna tee Yufiretes.

15 Ki ti Yomdaano Yennu jii kpaab nba be Edenn na ki guun nifosaarik, ki yetɔ a wu gorii, kii bia kii ŋamii. 16 Ŋanne ki ti Yomdaano Yennu bet nisaarik a, “A mɔk yaak ki saa di tiik nba kur be kpaab na ni. 17 Ŋaan a daa di tiik nba teen bannu ki gaan bonŋann nan bonbiir po na. Daar nba ki a dii, a saa kpo nnee.”

18 Ki ti Yomdaano Yennu yet a, “Li ki ŋan joo-i be u kuukoo, n saa nan sooe ki wu tee u sommitoo nba jaŋ nano.” 19 Tante ki ti Yomdaano Yennu din jii ki nan bonkobit kur, nan noonii kur, ki baar namm tur nisaarik, wunba tee Adamm, a wun pur bi kur sana. Ki sann nba kur Adamm pur, ŋanne tee bi sana. 20 Ki Adamm din pur bonkobit maŋ kur sana, nan bon-yuyukit kur, nan muuk ni bonkobit nba be tiŋgbouŋ na paak kur. Ŋaan Adamm din ki mɔk sommitoo nba jaŋ nano.

21 Ki ti Yomdaano Yennu teen ki gochiouŋ soor Adamm, ki u door goon, ki Yennu jii u kapiru kpabir, ŋaan loon leŋ

nan nant yoo nba ki u dɔɔ ki gɔɔnt na. **22** Kapiru kpabir nba ki ti Yomdaano Yennu nyinnir jɔɔ niŋ na, ki u jii ki nan poo, ki jiiu kubin jɔɔ na. **23** Ŋanne ki Adamm yet a,

“Kpabir nba tee n kpabir

nan gbanant nba tee n gbanante na.

U sann sii tee poo, kimaan u nyii jɔɔ nie.”

24 Li paak, jɔɔ saa nyik u baa nan u naa, ŋaan ŋɔɔ nan u ŋaapoo saa taan ki tee gbanan-yennkɔɔ.

25 Ki bi kur din somm yanne, jɔɔ nan u ŋaapoo, ki din ki mi fei.

Ki jiin nisaarii mɔyetuk po

3 Waauko din tee wunba mɔk kpinkpanii yan ki gar bonkobit nba kur ki Yennu nan. Ŋanne ki waauk din tan boi poo na a, “Yennu set beti a i daa di tisiak lɔɔna kpaab na ni-i?”

2 Ki poo na jiin ki yet waauk a, “U ya a tii di tiik lɔɔna kur nba be kpaab na ni, **3** ŋaan tiik nba see kpaab sunsuuk ni na, Yennu yet a ti daa di tiik maŋ lɔɔna, a ti-i siir gbaa ŋaan see ki ti kpo.”

4 Ki waauk yet poo na a, “Li ki tee mɔnii kaa. I kan kpo, **5** kimaan Yennu mi nan daar nba ki i dii tiik na lɔɔna, i ninbina saa nyɔɔnte, ki i ji sii tee nan Yennu na, ki sii mi bonŋann nan bonbiir.”

6 Ki poo na la ki tiik na ŋan nan dinu, ki u numm gboo tiik na, ki u mɔk niauj nan wun di tiik na kii sub. Ki u poor tiik na lɔɔnn ki dii, ŋaan tenn tur u sɔɔrɔ, ki u mun dii. **7** Li yoo na ki bi kur numpo yent, ki bi ji bann nan bi somm yanae. Ki bi ji kɔnn faat ki nyaa bi tɔɔnn po.

8 Tɔn, li poorpo ki bi gbat ki Yennu soomm kpaab na ni, daajook. Ki bi ji tiin bɔrii bi mɔŋ tiinii ni, kpaab na niŋ,

ki ki loon Yennu n labi. 9 Ki Yennu yiin Adamm a, “A be lee?”

10 Ki Adamm jiin a, “N gbat a sommire kpaab na ni, ki jaŋmaanii mokin, ki n borii, kimaan n be yanne.”

11 Ki Yennu boio a, “Ŋmee beta nan a be yanni-i? A dii tiik nba ki n beta nan a daa di na amii?”

12 Ŋanne ki Adamm jiin a, “Poo nba.ki a pukino n po na, ŋoɔe turin loonn maŋ, ki n dii.”

13 Ki Yennu boi poo na a, “Bee ki a tun nna?”

Ki u jiin a, “Wauk nee kpannin ki n dii.”

Biaŋinba ki Yennu sat buut nisaarik paak

14 Ki ti Yomdaano Yennu bet wauk na a, “A saa la tubdatu linba na paak, bonkobit kura ŋaan a koɔe ki tubdatu na saa baa a paak. Laa nyii dinna ki saa, a sii book a poor paake, ki tant sii tee a jeet nba ki a sii di a manfoor ni kur. 15 N saa teen dataar fin nan poo na sunsuuk ni, ki a yaaboona nan u yaaboona sii tee datai. U yaaboona saa mat a yur, ki a mun saa jun u taagbinn.”

16 Poo na mun ki u yeto a, “N saa pukin a daamii poor sooru ni, nan matuk tonu ni. Linba na poorpo, a bia sii nian a soro, ki sii gaa u paak.”

17 Ki u yet joo na mun a, “A gbiint a ŋaapoo momaame, ki dii tiik loonn nba ki n daan yet ma a daa di na. Faa tun nna na, motont waa-a tiŋ na paak, a tuu saa tun bonchianne wa, ki tan la jeet ki di. 18 Li tuu saa nan moot nan kunkoniie, ŋaan a bia sii di mobimme. 19 A tuu saa tume bonchiann ki nyi naauka ki tiŋ n fit nan jeet, nan faa tan saa ŋmat,tant nba ki a nyii na ni. Tante ki n jii nama, a bia tan saa ŋmat kpant tant maŋ.”

20 Tɔn, ki Adamm pur u ɲaapoo sann lif, (ki li paak tee “manfoor,”) kimaan ɲɔɔe tee nisaarii kur naa. 21 Ki ti Yomdaano Yennu jii bonkobit gbant ki ɲammir teen bongbab kaa, ki tur Adamm nan u ɲaapoo ki bi gbab.

Biaɲinba ki Yennu nyinn Adam nan lif kpabik na ni

22 Ki ti Yomdaano Yennu yet a, “Mɔtana, nisaarik tee ti yenoɔ, ki mɔk bannu nba bɔkitir boɲɲann nan bonbiir. ɲaant ki u daa di manfoor tiik na loona, kii be mɔkmɔk nan mɔkmɔki.” 23 Ki Yomdaano Yennu bero nyinnɔ Edenn kpabik na ni, ɲaan te ki u koo kpaab, tiɲ nba ki ɲɔɔ Yennu jii namɔ na paak. 24 ɲanne ki Yennu te ki bonfoa be Edenn kpaab na yondopo, ki mɔk kpinkpanjukii, ki li tee nan muu na, ki ɲmantir ki guu manfoor tiik na.

© 1996 Ghana Institute of Linguistics,
Literacy and Bible Translation

OR-BM-96-01-2000

We wish to acknowledge with thanks the funds that were provided by Wycliffe Bible Translators for the production of this book.

We acknowledge with thanks that the illustrations in this book are used by permission of Horace Knowles

Copyright © The British and Foreign Bible Society, London, England.

Ghana Institute of Linguistics,
Literacy and Bible Translation
P. O. Box 378, Tamale
Ghana